

de Unamuno en la que ella le revela su fuerte nacionalismo, posteriormente asociado con el franquismo. También en esta última parte del libro, se hace hincapié en que el apoyo de Casanova a Franco estaba condicionado por sus vivencias en Polonia y Rusia pues, lo veía “como salvador, capaz de evitar el advenimiento de un régimen como el ruso, al que ella detestaba” (p.160).

Vida e tempo de Sofía Casanova (1861-1958), es un texto que merece la atención del pueblo español y gallego por su valor documental y el carácter exhaustivo y riguroso de los artículos que lo componen. Su aporte a la cultura es doble ya que al tiempo de rescatar la figura de una escritora e intelectual gallega olvidada, proporciona una invitación a la lectura de sus obras y un acercamiento teórico a las mismas.

Constanza MANRÍQUEZ BERGENFREID

PEREIRO, Lois: *Conversa Ultramarina* (2010). Santiago de Compostela, Edicións Positivas, 118 pp.

Perturbador, brillante, apaixonado, irónico... son os adxectivos que me veñen á cabeza tras a lectura deste diario íntimo e último de Lois Pereiro.

Ignorado durante moito tempo polo sistema literario galego, este ano Lois Pereiro converteuse no centro de todas as miradas por mor da súa escolla como autor homenaxeado no día das Letras Galegas.

E é agora, neste momento no que o poeta monfortino está na boca de todos, cando a que fora a súa moza, amiga e confidente, a xornalista Piedad Rodríguez Cabo, quixo darlle a el a palabra sacando á luz este diario-carta que o poeta lle escribira meses antes da súa morte, entre marzo e xuño de 1995, mentres ela estaba a estudar en San Francisco.

O texto, que vén da man de Edicións Positivas, a editorial na que Lois publicou os seus dous únicos libros en vida: *Poemas 1981/1991* (1992) e *Poesía última de amor e enfermidade* (1995), foi editado con gran coidado por Hugo Martínez, quen, como anuncia el mesmo na súa nota introdutoria, procurou intervir sobre o texto o estritamente necesario, respectando o máximo posible o orixinal.

Deste xeito chega ás nosas mans esta peza fundamental para entender a Lois Pereiro, unha ventá aberta ao seu mundo, no que conviven con total naturalidade textos en galego e castelán con fragmentos en inglés, alemán e francés. Esta edición, ademais, intercala no texto as dúas cartas manuscritas de Lois para Piedad que acompañaban os dous envíos nos que o autor lle fixo chegar o diario e nas que se atopan as chaves para entrar de cheo nesta obra. Un texto íntimo que constitúe a achega máis sincera e conmovedora ao home e ao poeta.

María Asunción CANAL COVELO

PEREIRO, Lois (2010): *Poemas 1981/1991*. Santiago de Compostela: Positivas, 93 pp.; *Poesía última de amor e enfermidade*. Santiago de Compostela: Positivas, 2010, 105 pp.

“Cuspídeme enriba cando pasedes/por diante do lugar no que eu repose/enviándome unha húmida mensaxe/de vida e de furia necesaria”. Diría que mentres Lois Pereiro escribía o seu epitafio –un poema que non só pecha o libro *Poesía última de amor e enfermidade*, senón toda escritura que o autor deu a coñecer en vida– a súa esixencia de vida era real. Imaxino que tomou este poema como outra forma de berrar, coa ironía trágica tan propia do seu pensamento. Imaxino a Lois reclamando a “furia necesaria” e precisada polas súas mans urxentes de escritura, e imaxino tamén a doazón frustrada, e a enerxía consumíndose nuns ollos desmontados pola dor de Bernhard, polo frío Celan, polo ameazante coitelo de Bukowski. De calquera forma (e isto é real), o que leo é un poema feliz. Un repouso despois de tantos incendios.

A Lois Pereiro incendiouno o amor e non tanto a vida, a enfermidade e non tanto a morte, a Beleza como única política adecuada ó seu imparabile pulo estético. Publicou dous libros de poemas (dous): o primeiro en 1992, o segundo en 1995, ambos reeditados por Positivas co gallo das Letras galegas. Ó primeiro deulle o nome de *Poemas 1981/1991*: hai pouco escoitei a un escritor que, fascinado por un título tan elemental, comparaba a decisión do poeta con algunhas das tomadas por Leonard Cohen ó bautiza-los seus discos. Lois puido ser sinxelo, pero a súa aposta pola transparencia ten o punto vaidoso de quen disfraz a súa primeira publicación de antoloxía. Modestia? Tamén era “modesta” a súa *Modesta proposición...*, e a intransixencia estética que amosa este ensaio fixo que moitos o tomaran por un ideario. O segundo libro leva o nome de *Poesía última de amor e enfermidade*. Poesía última (profecía, rendición) de amor (de vida) e enfermidade (que non morte). O segundo libro, formulado como diálogo explícito entre o poeta e as súas referencias literarias, converte os poemas en glosas doutros libros e ten algo de xogo coa eternidade, de mirada vella e conforme, de balance ou de aprendizaxe.

O primeiro libro de Lois Pereiro é escuro; musicalmente ten o son dunha fábrica, afiado e metálico. Soa como soaría un golpe de martelo nun hangar, e avanza nunha cadencia industrial que acumula impresións apresuradas. A sonoridade do segundo funciona doutro xeito: está inventada noutro lugar. Se o primeiro era un libro negro, o segundo sería branco, do branco que simboliza o túnel que talvez os moribundos ven antes de morrer, ese branco no que recoñecen a última (¿a última?) luz. O primeiro libro fálalle a unha morte próxima pero descoñecida, situada no futuro. Alí a morte é ameaza. O segundo sitúa a morte no pasado, fai dela un recordo discutido que o poeta habita e abandona. Un lugar ó que aquel sospeita pertencer, e tamén unha com-